

Drága Frinyó,

nem tudom, hogy hívtott-e így még valaki más, mert azt hiszem, mindannyiunknak, Katonásoknak, Nemzetiseknek, szolnokiaknak, kutyásoknak, rendőröknek, lassan már hivatalosan is Frici voltál. Én valamiért Frinyónak hívtalak.

Próbáltam az elmúlt napokban valahogy visszakeresni, hogy mikortól van az az állapot, hogy szeretlek. Teljesen magától értetődően, természetesen, fiúi, unokai, vagy emberi, vagy mit tudom én milyen, de valami nagyon valós szeretettel. Nem találom. Valahogy ez van és volt és lesz. Tényleg olyan, mintha a nagyapám halt volna meg, aki mindig ott ült gyerekkoromban a kertben vagy a nagyszobában és vigyázott rám, és ha ott volt, akkor biztos, hogy nem történhetett soha semmi baj. Ha te ott voltál a büfében, az ajándékfotelodban, amit a 70. születésnapodra kaptál, és mindig elmondtad, hogy milyen végtelenül kényelmetlen, és nem lehet benne ülni, de persze nagyon szép és köszönöd, szóval, amikor ott voltál, akkor valahogy biztonságban voltam. És voltunk mindannyian. Nem véletlen, hogy van, aki Papának szólít azóta is. Valahogy mindig a te asztalodnál ültünk, és elképzelni se tudod, milyen az: minden nap bemenni a büfébe, és nem vagy ott. Mert nem lehetett nem hozzád ülni, mert mindannyiunknak minden egyes álló nap hozzátartozott az életünkhöz, hogy megkaptuk tőled azt az energiát, és jókedvet és élni akarást, amit te ontottál magadból, és be nem állt a szád, mert nem akartad, hogy akár csak egy pillanat is úgy tűnjön el az életedből, hogy valakit, akárkit, aki odatévedt melléd, ne szeresd. És mi mentünk és akartuk ezt és kértük, és amióta elmentél, nem kapjuk meg senkitől, el vagyunk hagyva, és tényleg minden megváltozott azzal, hogy meghaltál. Nem értem, hogyan tud valaki ennyire másokért lenni, és élni, egy olyan világban, mint a miénk. Amikor valamiért, akár bevalljuk, akár nem, mégis csak az számít, hogy ki játssza a Hamletet. És téged igazán és őszintén, hidegen hagyott, hogy nem te, hanem a Szabó Kimmel játssza a Hamletet, és te igazán és őszintén boldog voltál, hogy benne lehetsz a Hamletben. Hogy soha egyetlen egy mondatot sem hallottam tőled arról, hogy Én, hanem mindig a Zsámbéki, és a Székely, és a Schwajda, és az Újlaki Dini, és a Dorottya és a Piroska, a Zsolt, meg a Buci, a Hevér meg az Eszter és mindig, mindig csak mások. Hogy ők milyenek, hogy ők csodálatosak, hogy ővelük milyen jó, hogy milyen boldog vagy, hogy velünk vagy és itt lehetsz

a Nemzetiben most. Szégyellem magamat, és tehetetlen vagyok, mert nem mondtam neked elégszer, hogy Te milyen csodálatos vagy, hogy Te mekkora művész vagy, hogy milyen boldogság veled lenni és veled dolgozni, és a közeledben élni. Önző módon, azt hiszem, mindannyian elfelejtkeztünk arról, hogy neked is mondjuk, hogy rólad is mondjuk, hogy tudassuk veled, hogy nem csak az apánk, a nagyapánk vagy, hanem egy igazi és különleges csodálatos színész vagy, akit azt hiszem, nem hagytam ki egyetlen egy munkámból sem itt az évek alatt, na jó egy – kettőből igen, de az még az elején volt. És ez azért volt, mert azt az elementáris emberséget és áradó szívet, ami neked volt, azt nem lehetett kihagyni soha, mert azért csinál az ember színházat, hogy azt a fajta tömény emberséget megmutassa a színpadon, ami te voltál. És nem mondtuk ezt neked elégszer, elfogadtunk tőled mindent, nevettünk veled, rajtad, amikor akár kellett, akár nem, de kigúnyoltad magadat, de azt is azért, mert tudtad, hogy mi azt nagyon szeretjük, és jókedvűek leszünk tőle, és közben nem tudom, hogy elmondtuk-e neked akár csak egyszer is, éreztettük-e veled, hogy csodálunk, ugyanúgy, ahogy te csodáltál minket, amikor titokban beültél a sötétbe és megnézted az előadásokat ki tudja hányadszor. És büszke voltál ránk. Ordítva kiabálnám most, ha tudnám, hogy hova kell, mert ennek az urnának azért nem, hogy mi nagyon büszkék voltunk és vagyunk rád, amíg csak élünk. És hogy köszönjük! Nagyon köszönjük, hogy hozzátartoztál az életünkhöz, hogy tényleg családtagjai lehettünk egymásnak, hogy ott ültél a család közepén és tényleg a közepe voltál az életünknek, és ami még ennél is fontosabb, a szürke és néha nehéz hétköznapiainknak. És éppen ezért nagyon nehéz nekünk most nélküled. Itt maradtunk csonka családként. De akik maradtunk, most itt vagyunk.

Amikor meghaltál és Dinike itt volt bent, az irodában sírtunk, igen a Dinike, aki a társad volt, de soha nem jött el megnézni a színházba, és ennél semmi sem bizonyítja jobban önzetlen szeretetét feléd és ennél semmi sem bizonyítja az önzetlen elfogadásodat és szeretetedet felé, szóval amikor kérdeztük Dinikét, hogy hogy legyen ez az egész elképesztő cécó a halál után, ő azt mondta, legyen úgy, ahogy ti gondoljátok, mert ti voltatok a családja. Igen, most itt vagyunk, a család, itt a Nemzetiben, és itt vannak Fridáék is persze, az unokád meg a lányod, és itt állunk. És búcsúzunk, és én valahogy megpróbálom dadogva mondatokba önteni a szeretetünket feléd. És talán utoljára állunk itt együtt. De veled vagyunk és együtt vagyunk, és Te ugyan messzebbre költöztél,

mint kell majd egypárunknak, innen a Nemzetiből, de ez nem számít. Ami bennünk van, amit érzünk, amit átéltünk együtt, az a miénk, és az mosolyt és büszkeséget csal a könnyek mellé.

Drága Frinyókám, vigyázz magadra, gondolj ránk, vigyázz ránk, szeress minket onnan is, ahol vagy és ugyan tedd már meg, hogy szólsz a Garasnak meg a Schwajdának, és együtt beszéltek a Jóistennel, hogy ugyan nézzen le már ránk egy pillanatra, mert itten nincsenek nagyon jól a dolgok. Most tényleg kéne valami segítség! Ja, aznap, amikor meghaltál, Béla kapott egy nagydarab rántott húst. Dinike mondta, hogy nagyon aggódik, de Béla megette. Igazi férfi Béla is, mint te. A saját fájdalmával soha nem terhelt másokat.

Mi nem vagyunk ilyen erősek. Mi siratunk és vacogunk. És el vagyunk hagyva.

Drága édes barátom, szeretlek.